

Zájmena

Dnes jsme se ve škole učili o zájmech. Vůbec mi to nešlo.

Nic na tom není.
Pamatuju si tu veršovánku: zájmena – zastupují za jména!

Jasně, ale jak si pamatuješ všechny ty jejich druhy?

Jednoduše. Je jich právě tolik, kolik měla Sněhurka trpaslíků...

Podle významu rozeznáváme **7 druhů zájmen**.

Zájmena osobní: *já, ty, on, ona, ono, my, vy, oni, ony, ona* – spojují se se slovesy. K osobním zájmenům přiřazujeme také zájmena *se* a *si*, která jsou součástí zvrtného slovesa (česat si, koupat se)

Zájmena přivlastňovací: *můj, tvůj, jeho, její, náš, váš, jejich...* přivlastňují věci jednotlivým osobám. Řadíme k nim také zvrtné zájmeno *svůj*.

Zájmena ukazovací: ukazují na určitou osobu či věc. Často začínají souhláskou *t* (*ten, tuto, tento, týž...*)

Zájmena tázací: *kdo, co, jaký, který, čím* – stojí na začátku otázky.

Zájmena vztažná: *kdo, co, jaký, který, čím, jenž* – jsou téměř stejná jako zájmena tázací, mají ale jiný úkol – spojují k sobě jednotlivé věty v souvětí.

Zájmena neurčitá: zastupují blíže neurčenou osobu nebo věc. Často začínají předponou *ně-* (*někdo, něco, některý...*) *lec-* (*leckdo, lecco, leckterý...*) nebo se za jejich tvar připojuje *-koli(v)*, *-si* (*kdokoli, cosi*). Dále do této skupiny patří zájmena *každý, všechen*.

Zájmena záporná: popírají nějakou osobu, věc nebo skutečnost. Často začínají předponou *ni-* (*nikdo, nic, nijaký, ničí, žádný...*)

1 Co zastupují a na co odkazují následující zájmena v úvodním dialogu?

(mi – holka)

to _____

tom _____

jejich _____

jich _____

2 Podtrhej v následujícím textu všechna zájmena a zapiš je ke správným zájmenům.

Augustýn má tak bohatého tatínka, který mu koupí všechno, co chce. Včera nám do školy přinesl svoji novou hru a o přestávce nám ji ukázal. „Co to je?“ zeptal se ho Kryšpín, který chápe trochu pomaleji. „S tím si můžeme užít pořádnou legraci,“ odpověděl mu jeho spolužák. „To kolečko se roztočí, a když se zastaví, stojí kulička u nějakého čísla. A když se někdo vsadil, že se zastaví zrovna u tohoto čísla, tak hurá, vyhrál to kolo.“ Tahle báječná hra se mně i mým kamarádům moc líbila a nikdo a nic by nás nepřesvědčilo, že podobné zábavy do školy nepatří.

(Upraveno podle S. Gosciny: *Mikulášovy průšvihy*)

zájmena OSOBNÍ: _____

zájmena PŘIVLASTŇOVACÍ: _____

zájmena UKAZOVACÍ: _____

zájmena TÁZACÍ: _____

zájmena VZTAŽNÁ: _____

zájmena NEURČITÁ: _____

zájmena ZÁPORNÁ: _____

Víš, jak se jmenuje hra, kterou Mikuláš se svými spolužáky hráli? Pokud ne, pomůže ti následující nápověda.

1. písmeno slova, které je opačné ke slovu smutek _____

5. samohláska _____

1. písmeno ročního období, během kterého nechodíme do školy _____

3. písmeno kohoutí samice _____

souhláska, kterou začíná mnoho ukazovacích zájmen _____

1. písmeno abecedy _____

3 Doplň do otázek vhodné tázací zájmeno ve správném tvaru. Vymysli a napiš i odpovědi (celou větou).

- a) _____ je ten nový svetr? _____
- b) _____ jídlo máš nejraději? _____
- c) _____ jsi byl včera navštívit? _____
- d) _____ budeš dělat dnes odpoledne? _____
- e) _____ knihu sis vybral? _____
- f) Bez _____ by ses neobešel na pustém ostrově? _____

4 V následujících větách podtrhni zájmena tázací červeně a zájmena vztažná modře.

- a) Nevím; čí je ten penál.
- b) Kdo zvonil?
- c) Jakou čokoládu máš raději – mléčnou, nebo hořkou?
- d) Čí je ten sešit?
- e) Hádej, kdo tu včera byl.
- f) Mám nového spolužáka, kterého ještě neznáš.
- g) Kterého učitele máš nejraději?
- h) O kterém filmu mluvíš?
- i) Kluci, již si hráli před domem, na mě pískali.
- j) Co jsi zase vyvedl?
- k) Raději mi hned řekni, co se stalo.

Skloňování osobních zájmen

Tabulka skloňování osobních zájmen (já, ty, my, vy, se)

pád					
1.	já	ty		my	vy
2.	mne, mě	tebe, tě	sebe	nás	vás
3.	mně, mi	tobě, ti	sobě, si	nám	vám
4.	mne, mě	tebe, tě	sebe, se	nás	vás
5.					
6.	o mně	o tobě	o sobě	o nás	o vás
7.	mnou	tebou	sebou	námi	vámi

Zájmeno se nemá tvar pro 1. pád. Zájmena *já, ty* a *se* mají v některých pádech dva tvary. Delší tvary používáme po předložce (*Kvůli tobě mi ujel autobus*) a při zdůraznění (*Tebe jsem tam neviděl!*). V ostatních případech používáme krátké tvary.

1 Dopln správný tvar zájmena (krátký nebo dlouhý), svoji volbu zdůvodni.

- a) Máme pro (ty) _____ překvapení.
 b) I na (se) _____ musíš být přísný, nejen na ostatní.
 c) Přejeme (ty) _____ všechno nejlepší k narozeninám.
 d) Přijď ke (já) _____ zítra.
 e) Půjdeš tam se (já) _____?
 f) Zrovna (ty) _____ to budu povídat!
 g) Nechtěl bych (ty) _____ ublížit.
 h) Přinesl jsi (já) _____ tu knihu?

2 Změň věty tak, aby se v nich objevily dlouhé tvary zájmen, svoji volbu zdůvodni.

- a) Ráda ti s úkolem pomohu. _____
 b) Nekoupila si nic. _____
 c) Výstava se mi moc nelíbila. _____
 d) Nikdo už tě neposlouchá. _____
 e) Neučesal se. _____
 f) Nevadí mi to. _____

Dej pozor na psaní tvarů zájmena já.

2. a 4. pád	mě
3. a 6. pád	mně

K zapamatování ti pomohou tvary zájmena ty (mně – tobě, mě – tě). Využít můžeš i „matematickou“ pomůcku – 2. a 4. pád správný tvar zájmena má 2 písmena (mě), 3. a 6. pád mně – 3 písmena.

3 Dopln správný tvar zájmena já.

- Co jste pro _____ koupili?
- Mluvili také o _____.
- Rozumiš _____?
- Beze _____ nikam nechodí.
- Vezmi _____ s sebou na výlet.
- O _____ se nemusíš bát.
- Klidně _____ všechno řekni, _____ přeci můžeš věřit.
- Povídej _____ nějakou pohádku.
- Všechno svádí na _____.
- Šel tam se _____.
- Přiběhl ke _____ cizí pes.

Rozlišuj tvary: *mi* (3. pád zájmena já)
a *my* (1. pád zájmena my – množné číslo)!

2 Dopln správně i/y

- Zavolej m___, kdy přijedeš.
- M___ ten úkol splníme.
- Ty se m___ divíš?
- Že neuhodneš, co se m___ včera stalo?
- M___ už si s tím nějak poradíme.
- Kvůli tomu jsme tady přece m___.
- M___ připravíme večeři a vy potom umyjete nádobí.

